

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ (ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Ἐν Ἑλλάδι Δραχ. 10
Ἀλλοδαπῆς Δρ. χρ. 10

Ἀρχεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκάστου
μηνός.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΜΕΤΡΟΝ

Πᾶσα αἰτησις ἀφορώσα εἰς τὸ φύλλον ἀπευθύνεται
Πρὸς τὸν κ. Ι. Λαμπροδὴν διηγήτορον
Ὁδὸς Ἰπποκράτους 5

Ἡ ἀχειρογράφα δὲν ἀποδίδονται

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΘΩΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κύριον ἄρθρον (τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συνεδρίου
ἡ ἔννοια). — Μικρὰ Ἀσία (στατιστικαὶ
πληροφορίαι πληθυσμοῦ καὶ σχολείων
τῆς ἐπαρχίας Ἡλιουπόλεως). — Τὰ ἐν
Κρήτῃ. — Ἀγγέλματα καὶ θρύλοι. — Τὸ
Ἀ' οἰκουμηνικὸν ἀρχαιολογικὸν συνέδριον
ἐν Ἀθήναις. — Τὰ ἐν Ἑλλάδι. — Τελει-
νταῖα εἰδησεις.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τῇ 30 Μαρτίου 1905.

Πινδάρου φῶδῃ δὲν ἦσαν οἱ ἀπαγγελθέντες
λόγοι κατὰ τὴν πολλαπλῶς ἱερὰν ἡμέραν
τῆς παρελθούσης Παρασκευῆς ἐπὶ τοῦ σεπτοῦ
τῆς Ἀκροπόλεως βράχου, ἀλλ' αὕτη ἡ πα-
ρουσία τῶν σεμνῶν ἱεροφαντῶν τῆς ἐπιστή-
μης ὁλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.
Διότι τῶν εὐγλωττων λόγων ποιητικώτερον
ἦτο τὸ προσκύνημα τῶν ἀνθρώπων τούτων
καὶ ἄλλος μόνον ὕμνος, ὃν ἐμαρτύρει ὁ κοι-
νὸς θαυμασμός, δύναται ἐν γονίμῳ καλλιε-
ρημένῳ φαντασίᾳ νὰ ψάλλῃ τὸ ἀνυπέροχον
μεγαλεῖον, ὅπερ οἰοῖται ἀναδυόμενον προ-
εῖναι ἀπὸ τῶν συντετριμμένων λίθων τοῦ
Παρθενῶνος.

Ἐν τῇ ναφ' τούτῳ τὸ διανοητικώτατον
παρ' ἀνθρώποις γένος τῶν Ἑλλήνων μεταξὺ
τῶν σπονδύλων τῶν κίωνων καὶ τῶν πλακῶν τῶν
γείων καὶ τῶν πλίνθων τῶν τοιχωμάτων
συνεγόμενον ὁλοκλήρως ἐκατονταετηρίδων
τῆς ἀπαραιτήτως λεπτῆς καὶ καλαισθητοῦ
ψυχῆς τοῦ τοῦ μετ' ἀδιαλείπτου φιλοπονίας
ἀδρότατον ἔργον. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἀν-
γίγειν ὡς ἐνδομήτωρ τοῦ Νοῦ τοῦ ἐλληνι-
κοῦ καὶ ἐν αὐτῷ ἔστιν ὁ βωμὸς, ἐφ' οὗ
ἀνῆλθεν τὸ πανελλήνιον πῦρ, τὸ κατωπρί-
ζον καὶ τῆς Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς καὶ τῆς Ἰο-
νίας τὰς ἀκτῖνας καὶ τῶν Ἀθηναίων τὰς φλό-
γας καὶ τῆς Σικελίας καὶ Κίτῳ Ἰταλίας τοὺς
σπινθρας, τὸ ἱριδοχρῶμον πῦρ, ὅπερ κατη-
γλύττει ἐπὶ ἐκατονταετηρίδας τὴν ἀπαρά-
κλητον ἐν ἀνθρώποις ζωὴν τὴν ἀπλωθεῖσαν ἐπὶ
τῶν ἀκτῶν τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου.

Τοιοῦτου Νοῦ τοιοῦτον ἡδύνατο, καὶ ἔπρεπε,
νὰ κατασκευασθῇ τὸ οἰκητήριον, ὃ Παρθενῶν,
χάρμα τῶν αἰσθήσεων, ἣν ἀπετέλεσε δι-
νοῖα ἐλευνομένη ὑπὸ τῆς ἐνδόξης καὶ μεγα-
λοῦργοῦ θρασυήτος νὰ ἰδῇ, πρὶν ἢ ἀναβῇ
τοὺς οὐρανούς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τὸ θεῖον ἐν-
τρίφημα, ὅπερ μάτην ἀναζητεῖ ἡ παραπαιούσα
καὶ τῶν εὐθραύτων ὑλικῶν μεγαλείων ζη-
τήτρια ἀνθρωπότης ἄλλαχού νὰ εὕρῃ ἢ ἐν τῇ
Τέχνῃ, τῇ ἐπιγείῳ τούτῳ παραδείσῳ, ἐν φυ-
τεῖν καὶ κατακοσμεῖ ὑπὲρ ἑαυτῆς μόνον ψυχὴν
ἠθικῶς τελείαν.

Ἡ ἁρμονία τῶν γραμμῶν, τὸ εὐπετές τοῦ
σχήματος, ἡ ἀναλογία τῶν ἄρθρων, τῶν πα-
ραστάσεων ἡ χάρις, ἡ εὐαρμοσύνη τοῦ συνό-
λου κτιρίου τοῦ Παρθενῶνος, δὲν εἶναι ἐπι-
νοήματα, οὐδὲ κατασκευάσματα ἀνδρὸς ἐνός
ἡ οὗτο, τοῦ Φειδίου ἢ τοῦ Ἰκτίνου, ἀλλ' ἡ-
λικὴ ἐσωτερικὴ τῆς ψυχῆς ἀνάγκη ὁλοκλήρου
τῆς ἡμερωμένης καὶ μεγαλοφυοῦς ἐλληνικῆς
φυλῆς, ἣν οἱ ὀλίγοι ἐκεῖνοι ἄνδρες ἐκπρεπε-
στατα καὶ μετὰ θείας τελειότητος ἡρμήνευσαν.

Τοῦ νοῦ τούτου ἀναζητεῖ σήμερον ἡ ἀν-
θρωπότης ἡ πεπολιτισμένη ν' ἀνευρῇ τὰ φωτ-
αυγὴ ἔχον ἐν τοῖς εἰρηπείαις τῆς ἀρχαιότητος
πολὺ μᾶλλον ἢ τὰς κινήσεις τῆς χειρὸς τοῦ
γλύπτου καὶ τοῦ ἐργάτου καὶ δοῶν ἑαυτῆς
θεωρεῖ, ὅταν ἀποκαλύπτῃ, διαγινώσκῃ, κατα-
νοῇ τὰ ἔχον ἐκεῖνα, αἰσθανομένη πληρομέ-
νη τὴν καρδίαν τῆς ὑπὸ τῆς ἀνεκφράστου εὐ-
φροσύνης ἐλπίδος, ὅτι κατενόησεν ὅτι βεβαίως
μιμουμένη ἐπὶ τὰ ἔχον ἐκεῖνα βελτιοῦσα καὶ
ἠθικῶς ἑαυτὴν τελειοῦσα.

Τοιαύτην ἔννοιαν ἔχει ὁ ἀληθὺς πρὸς ποιη-
τικὸν ὕμνον ἰσχυρόν θαυμασμὸς τῶν ἐκα-
τοντάδων ἐκείνων ἀνθρώπων, οἵτινες κοινιο-
τόβητοι καὶ κίθιδοι ἀνῆρχοντο τὴν κλί-
μακα τοῦ Παρθενῶνος τὴν ἡρεπαιωμένην καὶ

δυσπύτητον καὶ εἰσέρχοντο εἰς τὸν σπῆρον τὸν
πάνσεπτον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀειπαρθένου Σοφίας
ἡνιπρῶτοι, ὡς νείαι τῶν Ἑλλήνων γενεαί, οἱ ἡ-
μέτεροι πρόγονοι ἀνέδειξαν θεὸν ἀθάνατον, ζῶ-
σαν καὶ ὅταν καταπίπτωσιν οἱ βωμοὶ τῆς,
παντοδύναμον, καὶ ὅταν ἐρεπιπῶνται οἱ ναοὶ τῆς
ἔλθων καὶ εὐδύνουν καὶ σύμμαχον καὶ μεγαλό-
δωρον αἰεὶ εἰς τοὺς προσκυνούντας καὶ λατρεύον-
τας αὐτήν.

Παρακολουθήσωμεν ἄνευ ἀλαζονείας, ἀλλὰ
καὶ ἄνευ ταπεινώσεως τοὺς ξένους τούτους
προσκυνητὰς τῆς θεᾶς τῶν προγόνων καὶ μυη-
θῶμεν τὸν τρόπον τῆς λατρείας, ἵνα νείαι ἀνε-
γείρωμεν αὐτῇ ἐνδοκίμηματα Μὴ ἀποκατε-
ρήσωμεν ἐπετελέσσωμεν τὸ πρῶτον βῆμα. Ἀν-
δουλωθέντες ἀπωλέσαμεν τὸν τρόπον τούτου
τῆς λατρείας, ἀλλὰ συνετερήσαμεν ὅμως τὴν
παραδόσιν τῆς πρὸς τὰ λείψανα τῆς ἀρχαί-
ότητος εὐλαθείας καὶ ἐφυλάξαμεν αὐτά, ἐφ' ὅ-
σον ἡδυνήθημεν, κατὰ τῶν ἐπιθέσεων τῆς βαρ-
βαρότητος καὶ τῶν ἀμειλίχων ἀγρίων ἐφοδῶν
τοῦ χρόνου. Ἐρχίσασιν δὲ νῦν νοοῦντες ὅ, τι
περικλείουσι τὰ λείψανα ἐκεῖνα. Ἐργασθῶμεν,
ὅπως κατανοήσωμεν ἐντελῶς τὸ περιεχόμενον
τῶν καὶ φιλοτιμηθῶμεν νὰ ἀποδῶμεν οἱ αὐθεν-
τικοὶ ἱεροφάνται καὶ μυσταγωγοὶ τοῦ κόσμου
εἰς τοὺς περικαλλεῖς ναοὺς τοῦ Νοῦ τῶν προ-
γόνων, οὗ ὀλίγοι ἀκτῖνες προσπεσοῦσαι εἰς
τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἔδωκαν ἡμῖν τὴν ἐλευθερίαν
τῆς γωνίας ταύτης, οὗ αἱ φλόγες θὰ ἀναστή-
σωσιν ὁλοκλήρως τὸ γένος, οὗ οἱ πυρσὺ θὰ
ὁδηγήσωσιν αὐτὸ εἰς τὴν μόνον ἀληθινὴν καὶ
ἀθάνατον δόξαν, τῆς ἡμερωμένης.

Εὐγνώμονες χαιρετίζωμεν τοὺς ξένους
τούτους.

ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΠΑΡΧΙΑ
ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ

Στατιστικαὶ περὶ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν σχολείων
αὐτῆς πληροφορίες.

(Ἰδὲ καὶ προηγούμενον φύλλον)

Περίεξις. Ἀνάμικτος ἐξ Ἑλλήνων καὶ Τούρ-
κων εἶναι καὶ ὁ συνοικισμὸς οὗτος. Οἱ Ἑλληνες
ἀνέρχονται εἰς 600 δικαιοῦντες μίαν ἐκκλησίαν
μεθ' ἐνὸς ἀρχιερέως ἱερέως καὶ κοινὸν τετρατά-
ξιν δημοτικὸν σχολεῖον ὑπὸ ἑνὸς διδασκαλοῦ διὰ
δαπάνης 25 τουρκικῶν λιρῶν. Εἰς τὸ σχολεῖον
τοῦτο ἐφοίτησαν 60 μὲν ἄρρενες μαθηταί, 16 δὲ
μαθήτριαι.

Ἰσχύς. Τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι καθαρῶς ἐλληνι-
κὸν ἀριθμοῦν 550 κατοίκους. Ἐχει μίαν ἐκκλησίαν
μεθ' ἐνὸς ἀρχιερέως ἱερέως καὶ κοινὸν δημοτικὸν
σχολεῖον ὑπὸ ἑνὸς διδασκαλοῦ, εἰς δ' ἐφοίτησαν 40
μαθηταί καὶ 15 μαθήτριαι. Ὁ μισθὸς τοῦ δι-
δασκαλοῦ ἀνῆλθεν εἰς 15 τουρκικὰς λίρας.

Κοινωνικὸν χωρίον. Ὁ συνοικισμὸς οὗτος παρὰ
τὸ ἐλληνικὸν τοῦ βνομὴ ἔχει καὶ Τούρκους. Οἱ δὲ
Ἑλληνες αὐτοὶ καὶ οἱ Τούρκοι εἰς 150
Παρὰ τὸ ὀλιγόριθμον ὅμως αὐτῶν ἀξιοπαινὸς δια-
τηροῦσιν ἐκκλησίαν μεθ' ἐνὸς ἱερέως καὶ κοινὸν δι-
αμρότερον τὰ φύλα γραμματεῖον, εἰς δ' ἐφοίτησαν
26 μὲν μαθηταί, δέκα δὲ μαθήτριαι. Ἐδαπανή-
θησαν ὑπὲρ τοῦ σχολείου τούτου 15 τουρκικαὶ
λίραι.

Καράμπακ. Ἄλλους τοσούτους, ἔχουν 150
Ἑλλήνας περιέχει τὸ καὶ τοῦτο ἀναμικτὸς οἰκώ-
μενον χωρίον. Καὶ οἱ Ἑλληνες οὗτοι διατηροῦσιν
ἐκκλησίαν μεθ' ἐνὸς ἱερέως καὶ κοινὸν γραμματεῖον.
εἰς δ' ἐφοίτησαν 16 μαθηταί καὶ 10 μαθήτριαι. Διὰ
δέκα δὲ λιρῶν μισθοδοτεῖται ὁ διδασκαλὸς τῆς κοι-
νότητος.

Μασάτ. 150 ὁσάτως Ἑλλήνες οἰκοῦσι καὶ
ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ, οὗ ὁ λοιπὸς πληθυσμὸς εἶναι
Τούρκοι. Καὶ ἐνταῦθα οἱ Ἑλληνες ἔχουσιν ἐκκλησίαν
μεθ' ἐνὸς ἱερέως καὶ κοινὸν γραμματεῖον ὑπὸ ἑνὸς
διδασκαλοῦ δαπανῶντος κατ' ἔτος 10 τουρκικὰς λί-
ρας. Οἱ μαθηταὶ τοῦ σχολείου ἔφθασαν ἐφέτος εἰς
τὸν ἀριθμὸν τῶν 28, ὧν 2 θήλειαι.

Ντεριμεντζίκ. Οἱ Ἑλληνες ἐνταῦθα ἀνέρ-
χονται εἰς 250. Ἐχουσι καὶ οὗτοι μίαν ἐκκλησίαν
καὶ κοινὸν δημοτικὸν σχολεῖον μετὰ μαθητῶν 35,
ὧν τὰ δέκα κοῦρσιν. Δέκα καὶ ἐνταῦθα λίρας λαμ-
βάνει ὁ διδασκαλὸς.

Καρά-Ὀλάρ. Εἰς 600 ἀνέρχονται ἐνταῦθα
οἱ Ἑλληνες καὶ οἱ Τούρκοι τοῦ χωρίου, οὗ ὁ ἀριθμὸς
τῶν Τούρκων ἀγνοεῖται. Οἱ ἡμέτεροι ἔχουσιν μίαν

ἐκκλησίαν καὶ κοινὸν δημοτικὸν σχολεῖον μεθ' ἐνός
διδασκαλοῦ ὅστις ἐπαίδευεν ἐφέτος μαθητὰς μὲν
76, μαθητρίας δὲ 28 λαμβάνων ὡς μισθὸν 50
τουρκικὰς λίρας.

Γουαζέκομον. Εἰς 150 ἀνέρχονται οἱ τοῦ
ἀναμικτοῦ οἰκουμένου τούτου συνοικισμοῦ Ἑλληνες.
Ἀλλὰ περὶ τούτου ὁ πῖναξ τοῦ «Ξενοφάνους» δὲν
περιέχει οὐδὲμίαν λεπτομέρειαν πλὴν τῆς παραδό-
ξου σημειώσεως κατ'ὸν τῶν οἰκείων στηλῶν, ὅτι
ἔχει μὴ ν' ἔξιν σχολεῖον ἀνυπάρχον καὶ 1 μα-
θητὴν.

Ταλκίτζι. Οἱ Ἑλληνες ἀκότιχοι — τοῦ ἀριθμοῦ
τῶν Τούρκων ἀγνοούμενον — ἀνέρχονται ἐνταῦθα εἰς
400 καὶ ἔχουσιν μίαν ἐκκλησίαν καὶ ἑνὸς ἀρχι-
ερέως ἱερέως. Ἐκ τυπογραφικῆς πάντως ἀβελειᾶς
προήλθεν, ὅτι ἐν τῷ «Ξενοφάνει» σημειοῦται ἡ
μικτὴ αὕτη κοινότης ὡς ἔχουσα 4 σχ. λεία ἀρρέ-
νων! καὶ 10 διδασκάλους. Ὡς δὲ δυνάμεθα νὰ εἰ-
σάγωμεν, ἡ κοινότης αὕτη ἔχει κοινὸν δημοτικὸν
σχολεῖον μεθ' ἐνός διδασκαλοῦ, εἰς δ' ἐφοίτησαν μα-
θηταὶ μὲν 40, μαθήτριαι δὲ 10. Ὁ μισθὸς τοῦ
διδασκαλοῦ ἀνέρχεται εἰς 25 τουρκικὰς λίρας.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ συνοικισμοὶ τῆς ἐπαρχίας
Ἡλιουπόλεως, ἧτις περιλαμβάνει ὁλοκλήρως τὴν
ἐπαρχίαν Καρίαν, τὴν μετὰ τὴν Τρωάδα καὶ Μεσση-
νίδος κοιλίαν καὶ ἀξιώλογον μέρος τῆς Ἰωνίας.
Ἀπορίζοντες ἐνὸς ἐκάστου τῶν συνοικισμῶν τούτων
τὸν ἐλληνικὸν πληθυσμὸν εὐρίσκουμεν, ὅτι τὸ ὅλον
τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀνέρχεται εἰς
47,280. Τὰ σχολεῖα τῆς ἐπαρχίας ἀνέρχονται εἰς
69, ὧν τὰ 55 τῶν ἀρρένων. Ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν
διδασκάλων ἀνέρχεται ἐν ὅλῳ εἰς 106, ὧν 70 δι-
δασκαλοὶ καὶ 36 διδασκάλισσαι. Τὸ δὲ σύνολον τῶν
μαθητῶν ἀνῆλθεν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1903-1904
εἰς 4526, ὧν ἄρρενες μὲν 2783, θήλειαι δὲ 1743.
Ἡ δὲ δαπάνη τῶν σχολείων ἀνῆλθεν εἰς 3660
τουρκικὰς λίρας, ὧν αἱ μὲν 2565 ἐδαπανήθησαν
ὑπὲρ τῆς ἐκπαίδευσως τῶν ἀρρένων, αἱ δὲ 1095
ὑπὲρ τῆς τῶν θηλέων. Εἰς χρυσὰς δραχμὰς ἰνα-
λυομένη ἡ δαπάνη αὕτη ἀνέρχεται ἐν συνόλῳ εἰς
84,180 ἀναλογισα πρὸς ὃν χρυσὰς δύο περίπου
κατὰ κεφαλὴν. Καὶ τὸν πόον τούτον καταβάλλου-
σιν οἱ Ἑλληνες αὐτοπροαιρέτως χωρὶν τῆς διατη-
ρήσεως τῆς πατρίδος, ὁρῶντες καὶ τῆς μητρικῆς
γλώσσης.

Ἐπαναλαμβάνομεν ἐνταῦθα τὴν πρὸς τὸν μικρα-
σιατικὸν σύλλογον, εὐχὴν, ὅπως αἱ στατιστικαὶ πη-
ροφορίαι τοῦ «Ξενοφάνους» μὴ περιορίζονται εἰς
ἐξῆς ἀριθμούς, ἀλλὰ προβαίνουν εἰς στοιχειώδεις
τινάς τοῦλάχιστον λεπτομερείας, οἷον τῆς γλώσσης,
ἣν λαλοῦσιν οἱ Ἑλληνες κατόικοι τῶν μικρασιατι-
κῶν ἐπαρχιῶν, ὅπως οὕτω δύναται τὸ ἐλληνικὸν
νὰ παρακολουθῇ μετὰ μετρίων ἐνδιαφέροντος τὰς
εὐγενεῖς προσπάθειάς τῶν ὁμιλούντων ἐκείνων πλη-
θυσμῶν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς τῶν ἐκπαίδευσως καὶ τὰς
δι' αὐτῆς ἐπιτελουμένας προόδους.

ΤΑ ΕΝ ΚΡΗΤῃ

Τὴν παρελθούσαν Πέμπτην τὸ «Ν Ἀστὺ» Ἀ-
θηναίων κατεχώρισεν ἐπιστολὴν τοῦ ἐν Χανίοις ἀντα-
ποκριτοῦ τοῦ, ἐν ᾗ ἔκτεθειται τὸ πόρισμα τῆς ἐ-
κτάσεως, ἧς ἔφυγε πρὸς τὴν πρὶν Γεωργίῳ ὁ
Ἀθηναῖος δημοσιογράφος. Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ
συνοψίζεται ὁλόκληρο, ἡ ἱστορία καὶ ἀναπτύσσων
ταὶ αἱ ἀληθεῖς ἀφορμαὶ τοῦ ὁλεθρίου κινήματος,
εἰκονίζεται δ' ἅμα γνησιώτατα ὁ χαρακτὴρ ὁ ἀνυπό-
κριτος καὶ ἀνεπιφύλακτος, ὁ εὐθαρσὴς καὶ ξένος πρὸς
πᾶσαν ψευδολογίαν καὶ κρυψιάν, ὁ εἰλικρινὴς καὶ
ἀγνὸς πατριωτικὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἡγεμονίδου. Διὰ
τοῦτο καὶ ἀνυπόφωτον αὐτὴν δίδει ὁλόκληρον.

Μόλις ἐισέλθοι τὸν Ἀθηναῖον δημοσιογραφικὸν
πρίγκιψ ἠρώτησεν ἀφελέστατα:

Γιὰ τί ἤλθες; Τί θέλεις;

— Ὑψηλότατε Ἦλθον, ὅπως λάβω τὴν τιμὴν
νὰ σὰς παρακαλέσω νὰ μοῦ ἀνακοινώσετε τὴν γνώ-
μην σας περὶ τοῦ κινήματος.

— Καὶ σὺ πῶς τὸ κρίνεις;

— Ἐγὼ, Ὑψηλότατε, δὲν κατ' ὀρθὴν ἀκούω νὰ
σχηματίσω γνώμην. Ἦλθον νὰ πεισθῶ καὶ νὰ φω-
τισθῶ.

Μὲ περητῆρησεν ἐπ' ὀλίγον ὁ πρίγκιψ καὶ κα-
τόπιν, ἀφ' οὗ ἐσκήρθη ἐπὶ μίαν, ἤρξατο μίαν χει-
μαρῶδῃ ἐπιθεῖν κατὰ τοῦ ἀληθινοῦ τύπου, τὴν
ὁποῖαν συνοψίζω εἰς τὰ ἑξῆς:

— Ἡ πολιτικὴ, τὴν ὁποῖαν μετέχεται μερὶς τοῦ
τύπου ἐπὶ ἐθνικῶν ὑποθέσεων, εἶναι πολιτικὴ ἐν-
θετική. Ζητῶ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον τὸν ἐλε-
γον τῶν πράξεών μου, ἀλλὰ τὸν ἐλεγον τὸν προ-
σωπικόν. Ὑποτίθετε μὲν, ὅτι εἶμαι ὁμοῦ καὶ ὡς
πρὸς Θεὸν καὶ ἔξω ἐξέταξε τὸν ἐπιπολιτικὸν ζητή-
ματα, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐξαρτῶνται ὅλα συμπεράσματα.

Εἶμαι Ρωμῆος καὶ ἐγὼ ὅπως εἰσθε καὶ σεῖς.
Ἐὰν νομίζετε ὅτι εἶμαι προδότης τῆς Ἑθνικῆς Ἰδέ-
ας, ὅτι δὲν εἶμαι ὁ εἰλικρινέστερος ἀπόστολος τῆς
Ἑλλάδος εἰς τὴν Κρήτην ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως, τότε
στείλατε ἄλλον. Ἐγὼ καὶ ἐγὼ ἰδεώδη καὶ ὄνειρα
νὰ ἴδω τὴν πατρίδα μου μεγάλῃ ὅπως κάθε πα-
τριώτης. Σεῖς εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξετάζετε τὰ πράγ-
ματα ὡς ἐὰν ἡ Κρήτη ἦτο ἐπαρχία ἐλληνική. Ἀγνο-
εῖτε πόσον ντελικῆται εἶναι ἡ θέσις μου.

Ἐγὼ νὰ κάμω μὲ 4 Δυνάμεις καὶ πρέπει νὰ
κυβερνῶ οὐ μὲ ἑνα, ἀλλὰ μὲ τέσσαρα τιμῶνα. Καθ-
ήσαστε τὸ καλοκαίρι καὶ ἐγράψατε «Ἡ Κρητικὴ
Ἀντιπολιτεῦσις». Ποῦ βρέθηκε κρητικὴ ἀντιπολί-
τεῦσις; Ὁ Μένος ἀποτελεῖ τὴν κρητικὴ ἀντιπολί-
τεῦσις ἡ ὁ Φούμης, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν ἦτο βουλευ-
τῆς; Ὁ μόνος ὁ ὁποῖος ἡμπορεῖ νὰ πῇ πῶς εἶναι
ἀντιπολιτευόμενος, εἶναι ὁ Βενιζέλος. Ὑποθετεῖς
πῶς αὐτοὶ τοῦ μαζεύτικαν ἐκεῖ πάνω θέλουν τὴν
ἐνωσιν; Κάθε ἄλλο. Ὅταν ἐγείνων πέρυσιν τὰ συλ-
λαλητήρια, αὐτοὶ ἐκαμαν χωριστὸ συλλαλητήριον μόν-
ον ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως καὶ ἀπέκλεισαν καθε ἄλλον
λύσιν. Ὅτε τὸ σύστημα Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης
ἤθελεν. Μοῦ ἔφρασαν τὸ ψήφισμά τους. Εἰς ἑνα
ἀπ' αὐτοὺς τὸν Πιστολίκη, εἶπα:

— Σὺ ἔχεις ἑνα δίπλοτο σπῆτι· πῶς ἀνεβαίνει
ἀπάνω; Ἐστὶ ἡ μὲ τὴ σκάλα; Μὲ τὴ σκάλα μοῦ
ἀπήντησε. Λοιπὸν πῶς θέλεις νὰ γείνῃ ἐμείας ἑνα
τόσο μεγάλο βῆμα, ἀπ' οὗ αἱ Δυνάμεις δὲν εἶναι
διατεθειμέναι νὰ τὸ κάμουν;

Ὁ Βενιζέλος μὲ ἀντιπολιτεύθηκε πάντοτε, ὅταν
ἐπήγαινα νὰ ἐνεργήσω εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς Αὐλὰς
ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως. Πρὸ 4 περίπου ἔτων ὕπῃρχε ἡ
ῶσικὴ πρότασις νὰ προσκολληθῇ ἡ Κρήτη εἰς τὴν
Ἑλλάδα κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρ-
ζεγοβίνης. Ἀλλὰ ἐπρόβαλε τότε ὁ Βενιζέλος μὲ
τὴν ἡγεμονίαν. Κατωρθώθη κλίμακα νὰ πιστευθῇ
ὅτι δὲν θέλει ὅλη ἡ Κρήτη τὴν Ἑνωσιν καὶ ἐγὼ ἐφάρ-
νηκα ὅτι ἐλεγα ψευδόμενα στὰς Δυνάμεις. Ἀλλ' ὅς
τὰ ἀφῆσα αὐτά. Τί παρὰ ποῦ ἔχουν αὐτοὶ;

— Αὐτοὶ, Ὑψηλότατε, ἔχουν ἐν παράπονον,
καθὼς ἀντελήφθη. Καὶ ἐπειδὴ μὲ ἐρωτᾶτε, θὰ
μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ εἶμαι εἰλικρινὴς καὶ νὰ εἰπω
μετὰ θάρρους τὴν γνώμην μου. Λέγουσιν ὅτι εἰσθε
ἀπολυταρχικός.

— Ἐγὼ ἀπολυταρχικός;

— Πιθανόν, οἱ σύμβουλοί σας νὰ σὰς δίδουν
γνώμης καὶ συμβουλὰς, αἱ ὁποῖαι ἐκτελοῦνται συν-
τελοῦν εἰς τὸ νὰ πείθουν αὐτοὺς, ὅτι ἡ διοίκησις
εἶναι δεσποτική.

— Κάθε ἄλλο παρὰ ἀπολυταρχικὴ εἶναι ἡ
διοίκησις μου. Ἐρεῖς γὰρ μὲ θεωροῦν δεσποτικόν;
Διότι δὲν παύω κανένα ὑπάλληλον χωρὶ ἡτιολο-
γημένην ἐκθέσιν. Τὰ δύο τρίτα τῶν ὑπαλλήλων
εἶναι βενιζελικοί. Ὁ ἀδελφός τοῦ Φούμη εἶνε ὑ-
πάλληλος. Ὁ γαμβρὸς τοῦ Βενιζέλου εἶναι ὑπάλ-
ληλος. Δὲν παύω κανένα ὑπάλληλον, ἐὰν δὲν δώσῃ
ἀφορμὴν δικαίαν παραπόνου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν.
Εἶναι ἡ ἀρχὴ μου τέτοια. Αὐτοὶ ζητοῦν μεταρρυθ-
μίσεις τοῦ Συντάγματος καὶ ζητοῦν νὰ συγκαλέσω
Συντακτικὴν Συνέλευσιν. Ἀλλ' ἂν τὸ ἔκανα αὐτό,
θὰ ἦτο ἑνα μεγάλο πραξικόπημα ἐν μέρους μου.

Τότε θὰ ἐθωροῦνται ὡς ἀπολυταρχικώτερος
τῶν ἀπολυταρχικῶν. Δὲν εἶν' ἐπὶ; Ἐδὼ εἶναι ἡ
Βουλὴ. Ἀς ψηφίσῃ τὴν σύγκλησιν τῆς Συνελεύσεως
καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω καμμίαν ἀσκήσιν νὰ μὴ σεβασθῇ
τὴν ἀπόφασιν τοῦ νομοθετικοῦ σώματος. Ἀλλὰ νὰ
σοῦ λέγῃ: Κάλεσε συνέλευσιν, διότι τὸ

Καταθέσεις εἰς χροσδὸν δὲν γίνονται δεκταί.

*Εκ τοῦ Τυπογραφείου Π. Α. Σακελλαρίου